



SOILA- koordinaatio



**Euroopan unionin
osarahoittama**



Nuorten päihde- ja
mielenterveyshaasteisi
in vastaaminen
sijaishuollon aikana

19.3.2024

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

19.3.2024



SOILA – Sosiaaliset
innovaatiot
lastensuojelussa –
koordinaatiohanke

thl.fi/soila



 Euroopan unionin
osarahoittama

SOILA-koordinaatiohanke



S O I L A

**SOSIAALISET INNOVAATIO
LASTENSUOJELUSSA**

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen – ohjelman tavoite

"Valtakunnallinen koordinaatiohanke ja alueiden rahoittamat hankkeet muodostavat yhdessä kehittämisen kokonaisuuden, jossa ohjelmakauden päättyessä on saatu uudistettua suomalaista lastensuojelua entistä paremmaksi ja niin sosiaalisesti kuin taloudellisestikin kestävämmäksi."

Uudistuva ja osaava Suomi, 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma → ESR+ valtakunnallinen teema osallisuus → Sosiaalisten innovaatioiden Suomi TL 5 → Eryitystavoite
5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen



19.3.2024

SOILA-koordinaatiohanke



Euroopan unionin osarahoittama



Uudistamme lastensuojelua

NELJÄ STRATEGISTA TEEMAA

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ESR+ TL 5.1 -hankekauden strategiset teemat ovat:

1

12-17-vuotiaiden lasten **sijoitusten määrän vähentäminen** laadukkailla ja vaikuttavilla, lasten ja perheiden arjen tarpeisiin vastaavilla lastensuojelun avohuollon tukitoimilla, työmenetelmillä ja palveluilla.

2

Koko perheen ja erityisesti **vanhemmuuden tukeminen huostaanottotilanteessa**, huostaanoton aikana ja sitä purettaessa sekä muissa siirtymävaiheissa, jotta perheen vuorovaikutussuhteet ja toimintavalmiudet vahvistuisivat eikä kukaan jäisi yksin.

3

Jälkihuollon uudistaminen monialaiseksi aikuistumisen tueksi, jotta kaikilla nuorilla olisi valmiudet pärjätä itsenäisesti ja edetä tavoitteidensa suuntaisesti koulutukseen ja työelämään.

4

Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen ja muun palvelujärjestelmän systemaattisen yhteistyön kehittäminen ja uudistaminen siten, että palvelujärjestelmä kykenee vaikuttavasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan **sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin**.

SOILA

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA



19.3.2024

SOILA-koordinaatiohanke

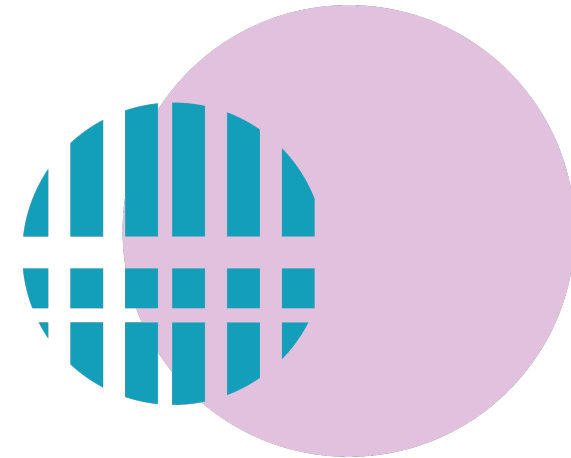


Euroopan unionin
osarahoittama

Tavoitteena on

- tukea lastensuojelun asiakkaana olevien sekä sijoitettujen lasten ja nuorten elämäntilannetta ja pärjäämistä: avo-, sijais- ja jälkihuolto.
- kehittää lasten ja nuorten tarpeista lähteviä, helposti saavutettavia tukitoimia ja palveluita, joita tuotetaan paikallisesti monitoimijaverkostoissa lapsia ja nuoria kuunnellen.
- rakentaa paikallisesti uusia ja helposti saavutettavia palvelukokonaisuuksia;
- täydentää innovatiivisesti jo olemassa olevaa tukea & palveluja.
 - Mahdollista täydentää viranomaistoiminnan tuottamia lastensuojelua tukevia palveluja ja rakentaa paikallisesti saavutettavia palvelukokonaisuuksia

ESR TL 51. on oikea rahoitusinstrumentti, jos hankeideassasi lapsi, nuori tai perhe on jo lastensuojelun tarpeessa.



Yhteiskehitetään yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa. Otetaan mukaan tarvittavat toimijat käytännön ammattilaisista johtoon sekä alueen ekosysteemistä keskeiset sidosryhmät



Turvallisempien tapahtumien periaatteet

- Huolehdi osaltasi, että keskustelussa kaikki saavat mahdollisuuden puhua ja tulla kuulluiksi.
- Yritä käyttää kieltä, joka on ymmärrettävää kaikille osallistujille.
- Kunnioita toisen kokemusta ja itsemäärättelyä. Älä yleistä omaa kokemustasi muita koskevaksi tai tee oletuksia toisten kokemuksista, elämäntilanteesta tai identiteetistä.
- Älä häiritse ketään sanallisesti, koskemalla tai tuijottamalla.
- Älä puhu hyökkäävästi tai käytä henkilöön käyviä puheenvuoroja paikalla olevia tai tilaisuudesta poissaolevia kohtaan.
- Muuta käytöstäsi, jos toinen sitä pyytää.





Ohjelma

Tilaisuudessa
noudatetaan
turvallisen tilan
periaatteita

13.00–13.05 Tilaisuuden avaus

13.05–13.45 Mitä tiedämme sijaishuollon aikaisesta mielenterveys- ja päihdehoidosta tällä hetkellä?

- Hissipuheet sijaishuollon aikaisesta mielenterveys- ja/tai päihdehoidosta
- Päihdepsykiatrisia palveluja ja innovaatioita etsimässä

13.45–14.00 Mitä jos?- keskustelu Mielenterveys- ja päihdehoito sijaishuollon aikana kokemusnäkökulmasta, SOILA-koordinaation kehittäjäryhmäläiset

Tauko

14.10–15.00 Paneelikeskustelu: Mitä jos nuori saisi kaikki tarvitsemansa päihde- ja/tai mielenterveyspalvelut sijaishuoltopaikastaan?

15.00–15.20 Yleisön vuoro



SOILA- koordinaatio

Susanna Kalliola

Tanja Hirschovits-Gerz

Mia Kuisti



**Euroopan unionin
osarahoittama**



Mitä tiedämme
sijaishuollon aikaisesta
mielenterveys- ja
päihdehoidosta?

19.3.2024

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

19.3.2024



Tilannekuva 1

1. Teini-iässä sijoitettujen määrä on kasvanut eikä avohuollon eikä myöskään sijaishuollon nykyisillä palveluilla ole voitu riittävästi vastata nuorten lisääntyneisiin mielenterveys- ja päihdeongelmiin.
2. Maassamme on akuutti pula riittävästä mielenterveys- ja päihdepalveluista
3. Huolena on mielenterveys- ja päihdepalvelujen korvaaminen lastensuojelulla – silloinkin, kun ensisijainen tarve olisi terveydenhuollon osaamiselle ja integroiduille palveluille.
4. Sijaishuolto ei yksin kykene vastaamaan nuorten oireiluun ja avun tarpeeseen.
5. EHOjen tulevaisuus – kohti hoidollisempaa ja pidempää kuntoutusta?
 - [Välitä, sitoudu, suojele - Toimintasuunnitelma päihteillä oireilevien lasten ja nuorten tukemiseksi](#)
 - [Lastensuojelun, lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian yhteiset asiakkaat – yhteinen vastuu.](#)



Tilannekuva 2

1. Sijoitetut teini-ikäiset ovat kokeilleet tai käyttäneet kannabista tai muita huumeita selvästi yleisemmin kuin vanhemman kanssa asuvat.
2. Erityisesti viisi kertaa tai useammin kannabista käyttäneiden (23,9/2,5 %) ja muita huumausaineita käyttäneiden (17,8/1,0 %) sijoitettujen nuorten suhteelliset osuudet poikkesivat monin verroin vanhemman kanssa asuvien vastaavista määristä.
3. Mielialaan liittyviä ongelmia edeltävän kahden viikon aikana oli vuonna 2023 kokenut 34,7 prosenttia sijoitettuna asuvista ja 23 prosenttia vanhemman kanssa asuvista alakoululaisista. Luvut ovat olleet huomattavassa kasvusuunnassa molemmissa vertailuryhmissä vuosina 2017–2023 nousten 8–10 prosenttiyksikköä

Lähde: Niemi M & Eriksson P (2023) Sijoitettuna asuvien peruskouluikäisten kokemuksia terveydestä, päihteistä, väkivallasta ja palveluista. Tutkimuksesta tiiviisti 53/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-189-4>



Ajankohtaista

1. Erilaisia toimintamalleja, palveluita ja/tai hoitoa on jo nyt kehitetty nuorten päihde- ja mielenterveyshaasteisiin vastaamiseksi. Palveluita ei kuitenkaan yhdenvertaisesti tarjolla ja / tai resursointi ei vastaa tarpeita.
2. Osa kehittämissuunnitelmista ei ole toteutunut esimerkiksi lainsäädännöllisten esteiden takia
3. Strateginen painopiste 4 tarvitsee vauhdittajia!
4. [Sosiaali- ja terveysministeriö käynnistää valmisteluryhmän uudistaakseen lastensuojelulainsäädäntöä nuorten päihde-, väkivalta- ja rikoskierteen katkaisemiseksi - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](#)
5. Käynnissä on valtion talouden tarkastusviraston tarkastus: Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla.

Lastensuojelun sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteensovittamisessa ja integraatiossa on tekemistä

Hallinnollinen ja toiminnallinen integraatio, päihdepsykiatrian ja lastensuojelun yhteisasiakkuusosasto.

Toiminnallinen integraatio päihdepsykiatrian ja lastensuojelun yhteisasiakkuusosasto: mm. hybridityöntekijät

Yhteensovittava – yhdyspintatyön malli. Lastensuojelun yksikkö, nuori saa tarvittavat palvelut mm. päihde- ja psykiatrasta palvelua erikseen.

Esim. päihdetyö

- avohuollossa
- perhehoidossa
- lastensuojelulaitoksissa
- vaativan sijaishuollon yksiköissä
- EHO-jaksoilla

vieroittavana, hoitavana ja kuntouttavana sekä haittoja vähentävänä tulevaisuuden palveluna?

Lapsi ja nuori psykiatrian avopalveluissa ja osastolla...miten lastensuojelun yhteistyö näkyy? Miten päihdepalvelut toteutuvat?



Mitä olemme tutkailleet yhdessä eri toimijoiden kanssa?

1. Miten hyvinvointialueilla on vastattu mielenterveydellä ja päihteillä oireilevien nuorten palveluiden turvaamiseksi sijaishuollossa
2. Millaisia (uusia) palvelumuotoja on työn alla?
3. Miten voidaan toimia nykyisten säädösten pohjalta jo nyt?
4. Mitä tulisi muuttaa palveluiden pikaiseksi kehittämiseksi ja uudistamiseksi?

Hissipuheet sijaishuollon aikaisesta mielenterveys- ja/tai päihdehoidosta

- **Laura Peltonen**, vastaava ohjaaja, Lasten ja nuorten päihdeyksikkö, Etelä-Karjalan hyvinvointialue
- **Marko Huuskonen**, vastaava ohjaaja, Vaativan tuen lastensuojeluyksikkö Laine, Pohjois-Savon hyvinvointialue
- **Jukka Sirtamo**, palvelujohtaja, Perhekuntoutuskeskus Lauste



19.3.2024

SOILA-koordinaatiohanke



Yhteenveto

- Lainsäädännöllisiä uudistustarpeita
- Lainsäädännöllisiä uudelleen tulkitsemistarpeita
- Hyvinvointialueiden järjestämistä vastaavalla olevia kehittämiskohteita

Hyvä ja huono kohtaaminen maksavat yhtä paljon, mutta vaikutukset ovat päinvastaiset...

Yhteistoiminta on työskentelyä, jolla päästään yhdessä tavoitteisiin



19.3.2024

- Päihdeongelmien hoito edellyttää lähes aina sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluita. Tämän vuoksi integroiduille tai vähintään vahvasti yhteen sovitetuille palveluille on tarve.
- Laissa on edellytykset lasten mielenterveys- ja päihdepalveluiden järjestämiseen ja yhteistyöhön myös sijaishuollon aikana
- Meillä on säännöksiä, jotka pakottavat viranomaiset työskentelemään yhdessä, esim sosiaalihuoltolaissa, monialainen suunnitelma.
- Valmiita velvoitteita on jo nyt – tulkitaanko lakia heikosti?
- Hv-alueille tarvitaan monialasta henkilöstöresursointi ja osaamisen integrointia



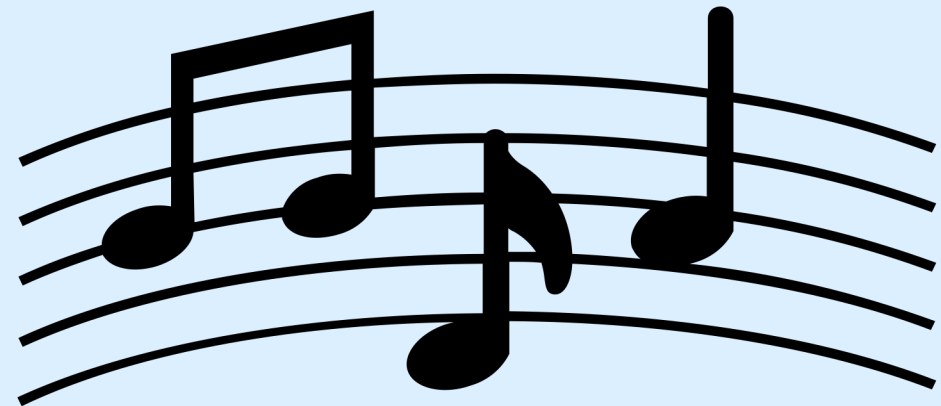
Yleisön
vuoro

Chatti laulamaan!

Vastaa kysymykseen, muista numeroida vastauksesi!

1. Mikä herätteli sinua tänään?
2. Mitä lupaat viedä työhösi?

Voit kertoa myös ääneen!



SOILA, Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa – koordinaatiohanke koordinoi Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ohjelmaa (ESR+ 5.1).



Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ELYt myöntävät rahoitusta aluehankkeilla rakennerahastoalueittain www.rakennerahastot.fi

Yhteensä 30 milj. € vuosille 2021-2027.



SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Vastaa lastensuojelun uudistamisesta ja lainsäädännön valmistelusta

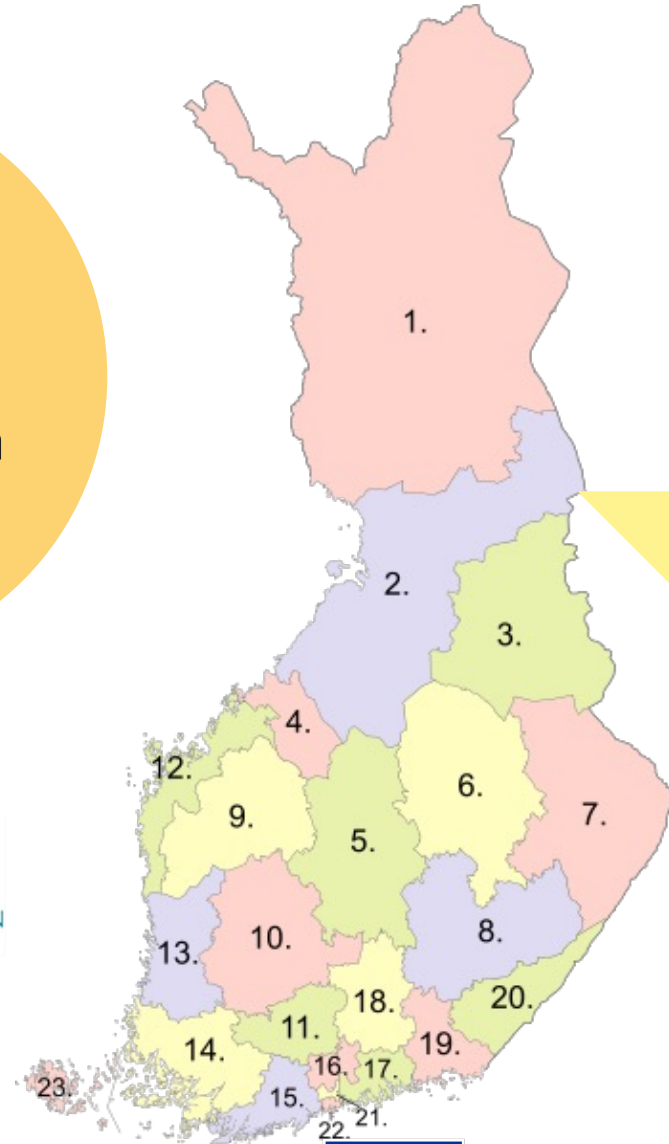


19.3.2024

SOILA-koordinaatio tukee ohjelmakauden toteutumista



SOILA-koordinaatiohanke

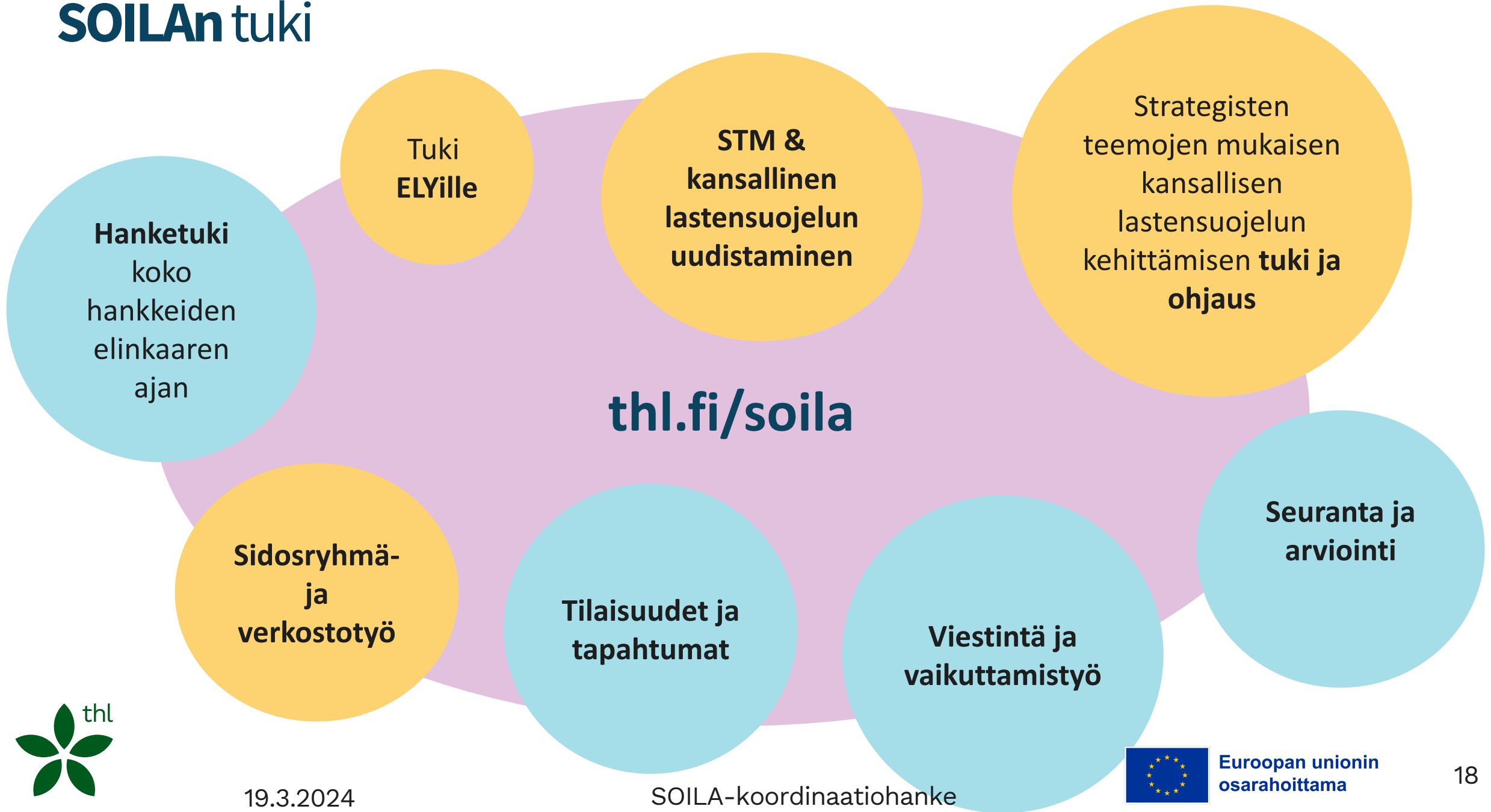


Hankkeet toteutuvat hyvinvointialueilla



Euroopan unionin osarahoittama

SOILAn tuki



Hanketuki
koko hankkeiden elinkaaren ajan

Tuki ELYille

STM & kansallinen lastensuojelun uudistaminen

Strategisten teemojen mukaisen kansallisen lastensuojelun kehittämisen tuki ja ohjaus

thl.fi/soila

Seuranta ja arviointi

Sidosryhmä- ja verkostotyö

Tilaisuudet ja tapahtumat

Viestintä ja vaikuttamistyö



19.3.2024

SOILA-koordinaatiohanke



Euroopan unionin osarahoittama

SOILA-koordinaatio tarjoilee

Avoimia tilaisuuksia

- 16.4.2024 Käynnistyvien hankkeiden aloitustilaisuus!
- 4.6. Ekosysteemit
- Innovaatiotakomo hankkeita suunnitteleville 14.5.2024

Korvan taakse:

- Hankesuunnitteluvalmennus 8-9/2024
- Hakuinfoja rahoitushaun käynnistymiseksi yhdessä ELY-keskusten kanssa.



19.3.2024

Teemafoorumit keväällä 2024

Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelun muutosvoimana

 Ti 5.3. klo 13-15.30

Nuorten mielenterveys- ja päihdehaasteisiin vastaaminen sijaishuollon aikana

 Ti 19.3. klo 13-15.30

Lastensuojelun jälkihuolto muutostuulissa

 Ke 10.4. klo 13-15.30

Mitä tulevaisuuden lastensuojelun avohuollon tukitoimien tulisi olla?

 Ti 23.4. klo 13-15.30

SOILA

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA

Ilmoittaudu mukaan
SOILAn maksuttomiin
webinaareihin!

SOILA



Euroopan unionin
osarahoittama

SOILA-koordinaatiohanke



LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO



Pesäpuu ry

19

SOILA-koordinaation ja Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen - kokonaisuuden tuloksena ja vaikutuksena

Lastensuojelutyö uudistuu.

Laadukkaista sosiaalisia innovaatioita kehitetään, otetaan käyttöön, levitetään ja juurrutetaan paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Raportoitua tietoa lastensuojelun innovatiivisesta hanketoiminnasta on viety lastensuojelun kokonaisuudistuksen edistämiseksi.

Nuorten ja läheisten **osallisuus vahvistuu** ja palvelut muotoutuvat nuorilähtöisemmiksi.

Monialainen yhteistoiminta ja **verkostoiva yhteistyö vahvistuvat.**



19.3.2024

SOILA-koordinaatiohanke



Euroopan unionin osarahoittama

20

SOILA- koordinaation yhteystiedot

- Tanja Hirschovits-Gerz,
hankepäällikkö, THL
- Helena Inkinen,
kehittämispäällikkö, Pesäpuu ry
- Petri Paju, Koordinaattori,
Lastensuojelun keskusliitto



19.3.2024

thl.fi/soila

SOILAssa työskentelee 10
henkilön asiantuntijatyöryhmä.
Kaikkien SOILAlaisten
yhteystiedot ja
asiantuntijakuvaukset löydät
[verkkosivuiltamme](#)

TILAA SOILAN VERKOSTOKIRJE!



#SOILAHANKE
#Lastensuojelu
#SosiaalisetInnovaatiot

Kenelle?

Kaikille lastensuojelun uudistamisesta kiinnostuneille.

Mitä?

Ajankohtaista tietoa, tutkimuksia ja tapahtumia. Joka toinen viikko.

S O I L A

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA



Euroopan unionin osarahoittama 19.3.2024



SOILA-koordinaatiohanke
LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
Pesäpuu ry